

Збигњев Херберт

ГОСПОДИН КОГИТО И МАЛА ЗВЕРКА

Нико не зна њено лично зоолошко име тако мало ниско сасвим доле ван домашаја очију које виде. То је нешто што се колеба између постојања и непостојања – незнатно ишчезавајуће као делић штампарског слога честица фрагмент интерпункцијског знака, парче запете опилка олова из штампареве слажуће кутије.

Отварам зимску лектуру и на страници ево Веома Мала Зверчица чучи на страници, најпре непомична, часак касније креће на пут њушкајући између стихова и после се пречицом баца напред као коњ скаче напред брзином једнакој брзини светлости Веома Мала Зверчица (слепа зверчица).

Ова сезона (можда последња сезона мог живота) – све је било као што увек беше Веома Мала Зверка забављала ме је и грејала ми црно срце када сам одлучио да књигу поклоним пријатељима у Лондону.¹ Запаковао сам је и послао. Заједно са Зверком.

Шта ли ради током дугог путовања морем? Има довољно за читање, мало једе, али шта мисли о мени, старом другу који ју је издао?

ГОСПОДИН КОГИТО. АКТУЕЛНА ПОЗИЦИЈА ДУШЕ

Од извесног времена
Господин Когито
носи душу
на рамену

што означава
стање приправности

постављање
душе на раме је
деликатна операција
и мора се одвијати

¹ Израз „Мала Зверка” у овој песми јесте игра речи, између осталог односи се на Хербертове пријатеље Магдалену и Збигњева Чајковски који су живели у Лондону, с којима је путовао у Грчку и које у писмима назива „Драге Зверке”. (Прим. њев.)

без грозничаве журбе
сцена познатих
из рата
евакуација
опседнутих градова

душа је волела да се преобласти
у различита руха
сада је стена
зарила је канџе
у лево раме Господина Когита
и чека

можда ће напустити
тело Господина Когита
у сну

или усред бела дана
при пуној свести
уследиће опроштај
кратак попут јеке
распуклог огледала

тренутно
седи на рамену
спремна за лет

ГОСПОДИН КОГИТО. *ARS LONGA*

Кишишофу Карасеку

1.

Надмени манифести
грађански ратови
светске битке
походи
испуњаваше Господина Когита
досадом

у свакој генерацији
појављују се они који

с упорношћу достојном нечег бољег
хоће да истргну поезију
из канџи
свакодневице

сасвим млади
ступају у монашке редове
Најсветије суптилности
и Ускрснућа

Напрежу умове и тело
да би изразили оно што постоји

2.

иза –
оно што је
изнад –
и не слуге
која обећања
чари
изненађења
крије у себи језик
којим говоре
сви
крвник и Хорације

пре много година
Господин Когито је учествовао
на фестивалу поезије обеју полулопти

место догађања – бивша Југославија
у близини Охридског језера
на речици Струги

на обема обалама
поседало
преко тридесет хиљада
поштовалаца поезије

лиричар из Париза
Le Bon Mot
умало од среће није полудео

(код куће су га слушали само
властита жена
и терорисано потомство)

аскете
бичеваоци
анакхорети
чисте поезије
топили су се од миља
жудних душа

кад паде
мрак
разлеже се пуцњава
по небу су експлодирани
ватромети
чинио се
да је избио нови балкански рат
прекосутра

из реке извадише
четворицу сељака
жену
новорођенче
и сијасет празних флаша
врата амбара
ногу клавира
протезу без власника
ланац
око двадесет метара

3.

у такту је свируцкао
квартет породице Вундерлих
отац Ханси – благајнички виолончело
мајка Труда – књиговодство за виолину и лим
син Руди – свестран беше
полућерка деде Вундерлиха
ерго Хансијева сестра
Рудијева кћер
страшна
Марија Хаос
слатки ужас изазиваше –

ГОСПОДИН КОГИТО. ЧАС КАЛИГРАФИЈЕ

Само једном у животу
 Господин Когито је постигао
 врхунско мајсторство

У првом разреду
 основне школе
 свети Антоније
 пре седамдесет година
 у Лавову

конкурс за калиграфију
 Господин Когито обара рекорде

најлепше написано
 слово *b*

добрио Петраркин лаворов венац
 за слово
b

ремек-дело
 нажалост однео
 вихор историје

уништио
 заувек
 узвишену кулу
 ренесансни грбушчић
b

значајан конкурс
 одвијао се под будним оком
 наставнице пољског
 (у пасошу
 Бомбова)

чуварице интелекта
 Господина Когита

вихор историје
 занавек однео

узвишену кулу
и ренесансни трбушчић
b

а такође
и хроничну расејаност
госпође Бомбове

склонила се у митологију
и отад тамо живи
и над Господином Когитом
и осиротелим словом
b
царује

ОНИ СВЕТОВИ ГОСПОДИНА КОГИТА

није све по мишљењу
Господина Когита
из перспективе оног света

овај свет
заправо је онај свет
то су ти лакрдије теорије релативитета
оно што је овде
тамо је
оно што је онај свет
овде је

дакле све је
наопако

зар Господин Когито
није објашњавао
стрпљиво
да није требало
потписивати споразум
са злочинцем
нити очекивати
да добре намере
неизоставно уроде
корисним резултатима

ни хиљаду других
општих налога
ни њихова детаљна примена
према томе он и

даље
владарима света суфлира
своје добре савете

као и обично
увек
без резултата

ГОСПОДИН КОГИТО – ПРИЛОГ ТРАГЕДИЈИ МАЈЕРЛИНГА

У пролеће 1889. године мој прадеда је изгубио апетит. Ноћу се будио и викао. Постао је болесно сумњичав. Више није веровао Цару, сумњичио је грофа Фон Тафа због најгорих ствари, бојао се љубоморне Мици Каспар, а за кочијаша Братфиша и камердинера Лошку је тврдио да би за новац урадили све.

Прадеда је волео Марију Вечеру љубављу великом, тајном и безнадном. Испод сивог рендгота тајног дворског саветника дивљао је пожар који није желео да угаси.

Док моја прабаба, нагнута над ускршњом штрудлом, без гнева и одушевљења у лепо тело Марије Вечере не забоду велики кухињски нож.

Ко је могао да предвиди да ће се истога часа измрцварено срце мога прадеде на тај начин сјединити с мрачном трагедијом пропадајућег царства.

(С њољској превела Бисерка Рајчић)